

Volkeren in beweging

Californiërs inspireren zich op Schotse SNP-voorbeeld

In navolging van de het Schotse referendum van 2014 en de recente Brexit gaan er in de Verenigde Staten van Amerika alsmear meer stemmen op voor een 'Calexit'. Californiërs hebben er zich verenigd in het platform YesCalifornia dat voor een groot deel de mosterd haalt bij de voormalige Yes-campagne van de *Scottish National Party* en de Schotse regering.

Met een zeer analoge campagne (identieke blauwe Yes-logo, een online Blauwboek dat de belangrijkste vragen en bekommernissen van geïnteresseerden moet beantwoorden en lokale campagne teams die het onderwerp tot bij de burgers moet brengen) wil de groep in november 2018 het fiat van de Californische kiezer krijgen om op 5 maart 2019 een plebisiet te houden dat, als een meerderheid 'ja' stemt, de lokale politici een duidelijk mandaat zou moeten geven om met de Amerikaanse federale staat de afscheiding te onderhandelen en dit in volledige overeenstemming met de Amerikaanse Grondwet (het Tiende Amendement, dat stelt dat bevoegdheden die niet specifiek aan de federale overheid voorbehouden worden - zoals secessie - aan de staten of het volk toebehoren), het handvest van de VN (artikel 1, recht op zelfbeschikking) en de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (artikel 20, dat o.m. stelt dat niemand deel mag uitmaken van een vereniging tegen zijn of haar zin).

De militanten zijn niet over één nacht ijs gegaan en hebben werk gemaakt van een duidelijke analyse (1). Met zo'n veertig miljoen inwoners heeft de staat meer inwoners dan talloze Europese landen en moet het de zesde economie van de wereld zijn, na de VS, China, Japan, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Een sterke staatseconomie waarvan de middelen, aldus de initiatiefnemers, niet genoeg ten dienste komen te staan van de eigen burgers en door het solidariteitsmechanisme van de federale staat doorvloeien naar de andere staten: de Californische openbare scholen behoren tot de minst kwaliteitsvolle van het hele land, de staat kent procentueel gezien het hoogste aantal daklozen en mensen in armoede, de inkomensongelijkheid blijft maar toenemen, de staat leent alsmear meer geld uit de toekomst om in de noden van vandaag te voorzien, ... Laat het duidelijk zijn: zoals we wel bij meer afscheidingsbewegingen mogen vaststellen, vormen de financiële middelen die met belastingsgeld aan de federale

Straks Calexit?

bovenstructuur doorgestort worden en geïnvesteerd worden in projecten waar de Californische burger niets aan heeft een grote bron van frustratie. Een frustratie die, nu de aarts-conservatieve republikein Donald Trump president is geworden, bij de vele progressieven die de staat rijk is de voorbije maanden alsmear toegenomen is, een realiteit die zich duidelijk laat voelen in andere argumenten.

De soevereïnisten gaan ook voluit voor een progressieve mentaliteitswijziging en zetten zich daarmee openlijk af tegen het beleid van republikeinen en democraten die, ondanks hun verschil in visie, vaak amper van elkaar verschillen en elkaar om de zoveel jaar aflossen om de vetpotten van de macht onderling te verdelen. Zo roepen de militanten op om een halt toe te roepen aan de "imperialistische en militaire buitenlandse agenda van de VS" die elk jaar opnieuw tientallen miljarden dollars investeert in leger, militaire interventies en oorlogen "die het terrorisme meestal veel eerder in de hand werken dan tegen te gaan" en de Californiërs hieraan schuldig maken "door associatie". Geld dat ze liever geïnvesteerd zouden zien in openbaar onderwijs, wegennet, ziekenhuizen, werkgelegenheid, afbetaling van de staatsschuld, afbouw van bepaalde belastingen, ... "om te komen tot een betere wereld (...) Zonde dat wij vandaag deel uitmaken van een land dat de wereld niet meer verdeelt en gevaarlijker maakt." Een niet mis te verstane kritiek aan de twee grote regeringspartijen. Daarnaast wil de campagne ook werk maken van een menselijk immigratiebeleid, een vermindering van de impact van de mens op het klimaat en correcte gezond-

heidszorg als basisrecht voor elke staatsburger. De campagne mag dan opgestart zijn nog voor Trump president werd, het verschil met de huidige politiek kan niet groter zijn, wat wel eens in het voordeel van de soevereïnisten zou kunnen werken.

Theorie en praktijk

Met het Blauwboek als Bijbel moet *YesCalifornia* tegen 25 juli 2017 in totaal 585.407 handtekeningen van geregistreerde kiezers verzamelen om hen in november 2018 de goedkeuring te kunnen vragen om het jaar nadien een onafhankelijkheidsplebisiet te organiseren. Indien 55% hiermee akkoord gaat, zal er op 5 maart 2019 een speciale verkiezing plaatsvinden met de onafhankelijkheid van Californië als thema. De activisten merken op dat, wat de uitkomst van dit referendum ook moge zijn, de burgers hun staatsburgerschap van de VS niet zullen verliezen. In geval van onafhankelijkheid - die nog jaren kan aanslepen vermits een ja-stem de lokale politici slechts een mandaat zal geven om de onderhandelingen met de VS op te starten - zouden ze een dubbele nationaliteit verkrijgen en de facto als in het 'buitenland' wonend beschouwd worden, wat bijvoorbeeld geen invloed zal hebben op de uitbetaling van hun pensioen.

YesCalifornia ziet het groots en heeft kort geleden zelfs symbolisch een cultureel centrum geopend in Moskou dat eveneens als officiële ambassade dienstdoet en als doel heeft om de culturele uitwisseling tussen beide landen te bevorderen. Tot groot ongenoegen van de *California National Party*, een jonge partij

die voor een onafhankelijke Californische republiek ijvert, die de drukkinggroep verwijt het thema naar zich toe te willen trekken en banden te willen onderhouden met president Poetin. Het feit dat één van de oprichters van de ambassade volgens sommigen banden heeft met een Russische (extreem)rechtse pro-Kremlin nationale beweging, zal uiteraard ook niet helpen...

Uiteindelijk zal het aan de inwoners van de staat zijn om zich uit te spreken over hun toekomst en, indien de meerderheid het haalt, druk te leggen op hun politici zodat deze laatste aan hun vraag gevolg geven. Rest maar de vraag of de Amerikaanse federale staat een afscheiding zomaar zal aanvaarden. Hoe dan ook hebben dergelijke referenda en burgerinitiatieven het voordeel dat ze mensen dichter bij elkaar brengen, hen doen nadenken over hoe ze hun toekomst vorm willen geven, hoe ze hier deels zelf voor kunnen instaan, en hen uiteindelijk duidelijk maken hoe participatieve democratie werkt en wat de kracht hiervan kan zijn. Voordelen die vaak het symbolische karakter van de acties overstijgen. Sinds Trumps overwinning gaan er zelfs stemmen op de YesCalifornia-campagne nauwer te laten samenwerken met de Cascadia Independence Movement, een sociale beweging die ijvert voor de afscheiding van een uniek stuk biolandschap gelegen in het noordwesten van Noord-Amerika (de zogenaamde 'Pacific Northwest'), waaronder een stuk van Noord-Californië en Canada. We hadden het niet verwacht, maar misschien slaagt de nieuwe Amerikaanse president er alsnog in om mensen te verenigen in democratische en progressieve projecten in plaats van ze uit elkaar te drijven...

(1) www.yescalifornia.org, zie 'Blue Book'.

Corsicaanse soevereinisten trekken samen naar de kiezer

De Corsicaanse soevereinisten hebben aangekondigd hun krachten te zullen bundelen voor de Franse parlementsverkiezingen (législatives) van juni 2017, kort na de presidentsverkiezingen. Daar waar de Corsicaanse beweging vroeger nooit veel interesse heeft getoond voor deze verkiezingen, die voor het eiland in praktijk immers niet veel verschil maakten, is de situatie nu toch wat anders. Frans links en rechts zijn onderling sterk verdeeld in aanloop naar de presidentsverkiezingen en zijn tot nu toe nog niet naar buiten gekomen met een geloofwaardig verhaal, politieke schandalen zelfs niet meegerekend. Daarnaast staan de Corsicaanse soevereinisten na hun verkiezingsoverwinning van december 2015 veel sterker dan vroeger en lijkt het moment gekomen om de druk op de Franse staat te verhogen. De grote nationalistische partijen Femu a Corsica (zelf een coalitie van de drie partijen/bewegingen Inseme,

Gilles Simeoni, burgemeester van Bastia en Corsicaans minister-president

PNC en Chjama) en Corsica Libera hebben er dan ook voor gekozen om hun krachten te bundelen en samen naar de kiezer te trekken onder Pè a Corsica, de gelegenheidslijst die hen in 2015 hun overwinning opleverde. Hun programma is vooralsnog niet gekend, maar als ze hun voormalige verkiezingsbeloften eer willen aandoen, ziet het er naar uit dat ze samen minstens een akkoord zullen moeten vinden omtrent een dekolonisatieproces van Corsica en een politieke oplossing voor de politieke gevangen.

Catalaanse regering werkt zich in de kijker in Brussel

De Catalaanse regering zorgde voor een klein spektakel in Brussel. In een grote zaal van het Europees Parlement gaf minister-president **Carles Puigdemont** een persconferentie samen met zijn minister van Buitenlandse Zaken **Raül Romeva**, die ooit lid was van het EP voor de Catalaanse groenen, en vicepremier **Oriol Junqueras**, vergezelden hem. Om en bij de 500 mensen – onder wie vele Catalanen maar ook heel wat Vlamingen onder wie **Jan Peumans**, voorzitter van het Vlaams Parlement – woonden de plechtigheid bij en vergastten het Catalaanse trio op een staande ovatie. De internationale pers was vertegenwoordigd met zowat 25 filmcamera's. Ook heel wat parlementsleden kwamen kijken wat

er gaande was. Het misbaar van de Spaanse conservatieve PP-parlementsleden, die onder meer een protestbrief hadden gestuurd naar de voorzitter van het parlement, had een averechts effect gesorteerd en alleen maar meer belangstelling voor het evenement opgewekt.

In het Frans, het Engels, het Spaans en het Catalaans voerden de drie bewindvoerders het woord. Romeva om de gehechtheid van de Catalanen aan het Europese project in de verf te zetten: *"Men kan geen Europa bouwen zonder de Europese burgers, en de 5 miljoen Catalanen die vragen om te mogen stemmen over hun politieke toekomst zijn al Europese burgers."*

De Europese samenwerking staat voor grote uitdagingen. Er is de Brexit, er zijn de gevolgen van de eurocrisis en het Griekse drama, er is de vluchtelingencrisis. De Europese geloofwaardigheid staat op het spel. Zal Europa in Catalonië tegen haar eigen burgers optreden? Dan zal Europa meer en meer gezien worden als het probleem in plaats van als een oplossing. Het gaat er tenslotte om dat de burgers van Catalonië willen stemmen, en de democratie willen laten spelen.

Junqueras ging in op het sociaal-economische verhaal van Catalonië. De regio vertoont sinds twee jaar weer mooie groeicijfers (3,5%). De universiteiten staan hoog getoet in de internationale rankings. Maar de regio wordt geconfronteerd met Spaans beleid dat de ontwikkeling van Catalonië in de weg staat. Fiscale inkomsten worden door Madrid afgeroomd en de centrale overheid wentelt besparingen af op de regio's.

Puigdemont stak van wal in het Catalaans, een 'oude Europese cultuurtaal van een oude Europese natie'. Hij schetste de historiek van het nieuwe statuut dat voor Catalonië werd uitgetekend in 2002, maar dat – hoewel goedgekeurd door het Catalaanse parlement, de Spaanse Cortes en bij referendum door de

Jan Peumans begroet Carles Puigdemont in EP

Protestmanifestatie aan Europese Commissie tegen vervolging Artur Mas

bevolking geratificeerd - getorpedeerd werd door het Grondwettelijk Hof.

Sindsdien is de roep om onafhankelijkheid steeds luider gaan klinken. De enige manier om uit de impasse te geraken is een referendum te organiseren en de Catalanen laten stemmen.

De Spaanse regering weigert echter ieder gesprek en liet de voormalige minister-president **Artur Mas** en de huidige parlementsvoorzitter **Carmé Forcadell** in vervolging stellen, waarbij zij riskeren voor 10 jaar hun politieke rechten kwijt te spelen.

Sinds de verkiezingen van vorig jaar is er een meerderheid in het Catalaanse parlement voor de onafhankelijkheid. Er is ook een ruime meerderheid voor het organiseren van een bindend referendum. De Catalaanse regering is bereid over alles met de Spaanse overheid te onderhandelen. De gesprekken kunnen gaan over de vraagformulering, over de datum, over de participatiecriteria, over de vereiste meerderheid...

Maar als de staat weigert in gesprek te gaan, zullen de Catalanen het referendum toch organiseren. *"De regering zal alles in het werk stellen om vanaf dag één klaar te zijn voor de Catalaanse onafhankelijkheid en een rimpelloze transitie te verzekeren"*, aldus Puigdemont.

De Europese Unie moet zich hier pragmatisch tonen. Voor Puigdemont kan het niet zo zijn dat de Catalanen, die Europese burgers zijn, zich door het organiseren van een stemming over onafhankelijkheid, buiten de EU plaatsen. Na een eventuele onafhankelijkheidsverklaring blijft Catalonië deel uitmaken van de Unie in afwachting van de nieuwe schikkingen die zich zullen opdringen en onderhandeld

worden in de toekomstige verhouding tot de EU.

Hoewel de PP-parlementsleden al het mogelijke hadden gedaan om zich te verzetten tegen de 'stunt' van Puigdemont in het Europees Parlement reageerde de Spaanse premier **Rajoy** naderhand heel geringschattend over het evenement. *"Iedereen kan met de hulp van een bevriend parlements lid een zaal versieren in het EP"*. De Spaanse krant *El País* deed navraag en vernam dat de Catalaanse gezanten geen enkel officieel contact met de Europese instellingen hebben aangevraagd. Het optreden in het Europees parlement was er dus eigenlijk vooral één voor de Bühne.

Wil de Catalaanse regering in de eerste plaats de internationale publieke opinie sensibiliseren vooraleer waachtige diplomatieke stappen te zetten? In het verleden heeft de Catalaanse regering steeds bot gevangen bij de Europese instellingen en bij de kanselarijen van de Europese hoofdsteden. Wilde men dat risico niet lopen? Inmiddels heeft het Grondwettelijk Hof gewaarschuwd dat de Catalaanse regering niet bevoegd is om internationale betrekkingen aan te knopen.

Generalitat wil haast maken met onafhankelijkheid

Begin februari heeft het Hooggerechtshof van Catalonië de zaak ingeleid tegen gewezen minister-president Artur Mas en zijn twee ministers **Joana Ortega** en **Irene Rigau**. Ze staan terecht omdat ze ruim een jaar geleden een 'participatief proces' mogelijk maakten waardoor alle Catalanen in de mogelijkheid verkeerden een stem uit te brengen voor de Catalaanse onafhankelijkheid. Zo'n drie miljoen Catalanen namen deel aan dit 'nep'-referen-

dum. Tegen Mas wordt een politieke inhabilitatie van 10 jaar geëist door het openbaar ministerie.

Ook parlementsvoorzitter Carmé Forcadell zal zich binnenkort voor het gerecht moeten verantwoorden wegens het organiseren van een parlementaire stemming over het 'stappenplan naar onafhankelijkheid' aan het begin van de legislatuur.

Meteen gaan stemmen op om als antwoord op deze Spaanse provocaties het onafhankelijkheidsreferendum te vervroegen. Zowel bij de links-radicalen CUP als bij ERC wil men het referendum eventueel al in mei houden, terwijl aanvankelijk gezegd was dat het uiterlijk in september zou moeten plaatsvinden.

De CUP laat weten dat de 'ontkoppelingswetgeving' omzeggens klaar is, of toch al voor 95%. Het is een gewezen ondervoorzitter van het Grondwettelijk Hof, **Carles Viver Pi-Sunyer**, die deze wetgeving op punt stelt. Overigens heeft de CUP – die tot nog toe een erg lastige, maar onontbeerlijke coalitiepartner was voor de Catalaanse regering – enkele weken terug aangekondigd dat ze deze keer de begroting wel zullen goedkeuren.

Oriol Junqueras : Catalaanse fiscus in de maak

Vice-premier Junqueras laat ook weten dat er vorderingen zijn met betrekking tot het oprichten van een Catalaanse ministerie van financiën. Er wordt hard gewerkt aan een fiscale databank die de basis moet worden van de Catalaanse belastinginning. Deze stappen zijn cruciaal voor het onafhankelijkheidsproces. Het spreekt voor zich dat op de dag van de onafhankelijkheidsverklaring, zoal niet eerder, de financiële lijnen van Madrid naar Catalonië zullen worden afgesneden. De Catalaanse overheid zal vanaf dag één aangewezen zijn op haar eigen fiscale ontvangsten om de nieuwe staat te runnen.

Jef NYSSSEN & Bernard DAELEMANS